

Breda 05-10-2022

Aan: Minister voor Natuur en Stikstof, mevr. Van der Wal-Zeggelink
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Betreft: Overleven van Natura 2000 gebied Ulvenhoutse Bos

Geachte mevr. Van der Wal,

Wij zijn als samenwerkende natuur- en milieuverenigingen van Natuurplein de Baronie verheugd over uw inzet om de stikstofoxiden- en ammoniakbelasting van Natura 2000-gebieden fors terug te dringen, te weten naar een niveau waarbij de natuur in stand gehouden kan worden en kan overleven. Dat zal als mee-koppel effect ook de luchtkwaliteit en daarmee de gezondheid van mensen ten goede komen.

In ons werkgebied de Baronie van Breda gaat het met name om het kleine maar uiterst waardevolle Ulvenhoutse Bos met een cultuurhistorie die tot in de Middeleeuwen teruggaat en gekenmerkt wordt door zeer schaars voorkomende bosflora. Binnen Nederland is dit bos één van de natuurparels en in Europa zijn deze gevarieerde natte broekbossen met bijbehorende plant- en diersoorten zeldzaam. Vandaar dat het de Europees beschermde status van Natura2000 heeft. En gekoesterd wordt door de bewoners uit de omgeving, zoals uit een recente petitie aan de provincie met vierduizend handtekeningen voor het behoud bleek.

Echter door de grote overmaat aan stikstofoxiden en ammoniak zijn – ondanks de huidige kwelherstelmaatregelen – de instandhoudingskansen van het Ulvenhouts bos minimaal. Zoals blijkt uit de Startnotitie Nationaal Programma Landelijk Gebied en de toelichtingen daarop ^(zie voetnoten 2,3,4).

De bronnen van de stikstof- en ammoniakdeposities op het Ulvenhoutse zijn: vooral buitenland en nabijgelegen piekbelasters, waaronder landbouw en industrie (met Saint Gobain Construction Products Nederland B.V. als negatieve uitschieter), wegverkeer en vervolgens consumenten.

Om het Ulvenhoutse bos in stand te houden als Natura 2000-gebied is het noodzakelijk dat zo snel als mogelijk begonnen wordt met het terugdringen van de stikstofdepositie. Daarbij moeten dan wel alle oorzaken van de daar neerkomende stikstof aangepakt worden, zoals direct in de omgeving stikstof en ammoniak uitstotende bedrijven in de aanliggende brongemeentes, zowel agrarische als industrie, , het wegverkeer, maar ook de uitstoot vanuit België (agrarische, industriële, etc.). Slechts één enkele oorzaak aanpakken zal de achteruitgang van het Ulvenhoutse Bos niet stoppen, het draagvlak niet ten goede komen en daarmee vertragend werken.

Omdat op dit moment de Kritische Depositie Waarde van de natuur in het Ulvenhoutse Bos met meer dan 250 %¹ wordt overschreden, hebben wij met belangstelling gekeken naar uw maatregelen en het resultaat daarvan. In de RIVM toelichting² op het effect van het voorgenomen beleid blijkt dat in 2030 slechts 17 %³ van de oppervlakte van het Ulvenhoutse bos voldoet aan de Kritische Depositie Waarde.

¹ Zie: Startnotitie Nationaal Programma Landelijk Gebied. Ministerie LNV 10 juni 2022. Kaart 2. Blz. 24. Mate van KDW overbelasting in 2030.

² Toelichting bij richtinggevende emissiereductiedoelstellingen per gebied. RIVM 9 juni 2022.

³ Zie in de RIVM toelichting Ulvenhoutse Bos nr 129 op pagina 21. RIVM kenmerk: M&V-2022-0062.

Dit achten wij onvoldoende voor de instandhoudingsverplichting voor de natuur in het Natura 2000-gebied Ulvenhoutse Bos. Bovendien zal als niet voldaan is aan de Europees afgesproken verplichting, de ruimtelijke ontwikkelingen rondom het Ulvenhoutse Bos, in de gemeente Breda en omliggende gemeenten, worden geblokkeerd.

Vandaar dat wij u oproepen om samen met de provincie Noord Brabant en de regiobestuurders van de Gebieds Gerichte Aanpak (GGA) voor het Ulvenhoutse Bos in te zetten op :

- Het zo spoedig mogelijk voldoen aan de met de EU afgesproken verplichting tot instandhouding van de natuur.
- Voortvarend realiseren van de ingezette kwelherstelmaatregelen als onmisbaar fundament voor een natuurlijk bos.
- Het omvormen van nabije agrarische piekbelasters naar een duurzame bedrijfsvoering gericht op kringlooplandbouw, of het saneren, verplaatsen of opkopen van de stikstofbelasters van het Ulvenhoutse Bos, bij voorkeur op basis van vrijwilligheid.
- Het bij die transitie maximaal steunen van de betrokken agrarische ondernemers met het ontwikkelen van rendabele verdienmodellen en het creëren van afzetmogelijkheden.
- Betrekken van de gevolgen van de verbreding van de A-58.
- Onderzoeken welke overige stikstofreductie in de directe en wijdere omgeving gehaald kan worden, door alle bronnen te betrekken, waaronder Saint Gobain Construction Products Nederland B.V.

Daarbij pleiten wij – gezien de unieke situatie van een natuurlijk oud kwelwaterbos zo dicht bij Ulvenhout en Breda en de kwetsbaarheid van deze natuur - voor het zo snel mogelijk uitvoeren van deze acties.

We constateren dat aan het GGA-proces geen maatschappelijke organisaties kunnen deelnemen. Dat zien we als een gemis. We pleiten ervoor om bij de plannen voor natuurherstel ook natuurverenigingen te betrekken. Dit te meer, omdat zo draagvlak voor te kiezen oplossingen kan ontstaan.

Tenslotte wijzen wij er op dat het waarborgen van een gezonde natuur ook direct een positief effect heeft op de luchtkwaliteit en daarmee op het leven van de mensen die er wonen. Dit geldt bovengemiddeld voor onze provincie Brabant, die samen met Vlaanderen de meest ongezonde lucht van de EU-lidstaten heeft. We hopen dat u samen met uw Vlaamse collega er naar wilt streven de lucht in onze Vlaams – Nederlandse grensstreek van de Noorder Kempen op termijn weer tot de gezondste te maken.

Namens Natuurplein de Baronie,

Voorzitter

J. Woolderink

secretaris

G.P. van de Haar

In afschrift aan:

Tweede Kamer, commissie LNV

Provinciale Staten Noord Brabant

Gedeputeerde Staten Noord Brabant

Gemeenteraden en Colleges van B&W van Breda, Oosterhout, Alphen-Chaam, Gilze en Rijen en Etten-Leur

Bestuur GGA Ulvenhoutse Bos

Waterschap Brabantse Delta

Vlaamse minister Zuhal Demir

Vlaams Parlement.
